

actualitatea literară

nr. 70, anul VIII

aprilie 2017

■ revistă a unirii scriitorilor din românia ■

■ www.actualitatea.eu ■

■ **Nicolae SILADE:**
Despre lumea reală și
lumea văzută de poeți

■ **Cornel UNGUREANU:**
Dumitru Radu Popescu și
pisicile din noaptea teatrului

■ **Vasile PISTOLEA:** Iubirea, virtute
creștină supremă și principiu
cosmic al lumii și al vieții

■ **cronici
literare de:**
Ion BĂLU, Ionel BOTA,
Radu CIOBANU, Maria
BOLOGA, Alexandru
MORARU, Remus. V.
GIORGIONI, George
MOTROC

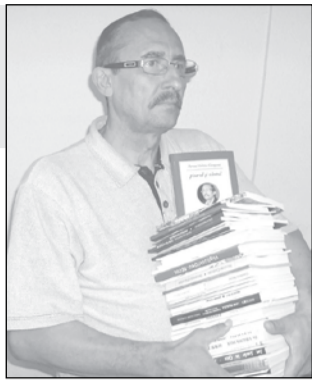

Elisabeta Boțan

■ **Adrian Dinu RACHERU:**
Ana BLANDIANA - 75
Scrisul ca predestinare

■ **poezie:**
Daniel CORBU,
Robert ȘERBAN,
Mihók TAMÁS

■ **meridiane** ■ **Dimana IVANOVA**
Prezentare și traducere de Mircea Dan DUȚĂ
Două debuturi senzaționale:
„Acolo unde femeile sunt regi”, de Christie WATSON
Durerea e o făptură înaripată, de Max PORTER

Șerban Codrin, Rodierul,
Ed. Beta, București, 2016

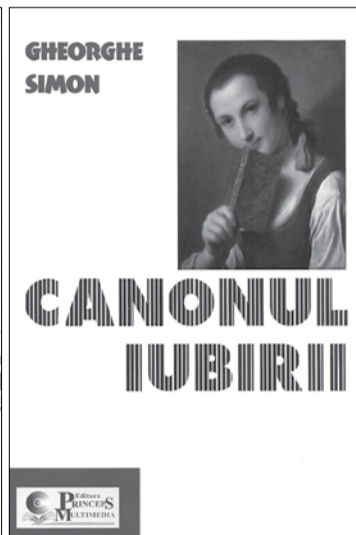
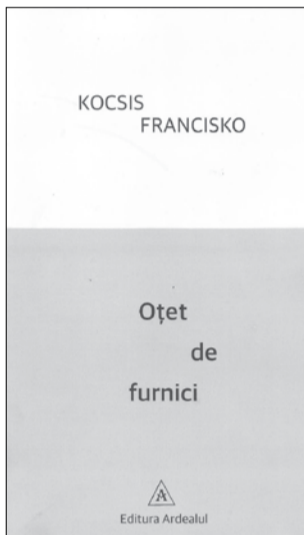
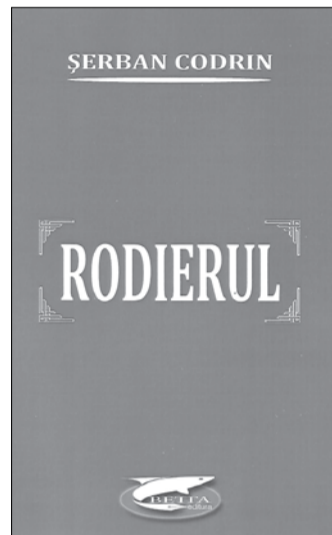
„Rodierul” (Baladierul) Șerban Codrin este un „caz” al literaturii române. El se încapățânează, în poezie, să fie „numai” poet (fără alte adaosuri, dar cu multe

Lăsați cărțile să vină la mine!

cu sticla afumată încă mai „atârnă în bucătărie”, așteptându-și rândul să fie aprinsă spre a răspândi iarăși în jur lumina poveștilor: „a fost un veac al păpușilor cu cap de porțelan, al bastoanelor de promenadă cu mâner de ivoari” (*Demult, tare de mult*). Dar și un anotimp când copiii se făceau greieri mirifici, devenind „ceterași ai serii”, care cântau la *Cetera de tulei...* (cunoaștem „instrumentul”, cum și mustățile din mătase de porumb, din care se mai făceau și „trabuce”!). Încântător parodice sunt poemele patriotice din primul ciclu. Colegul Francisko înțelege că-ți poți iubi țara și alintând-o ironic-parodic

care scoate stelele din jobenul nopții/ cu mâna lui nevăzută”; „un poem pe care-l va citi/ ultimul om de pe pământ/ la revărsatul zorilor [...] îți mulțumesc că nu m-ai lăsat/ să mă prăbușesc în mine/ și mi-ai dat puterea să înfrunt/ cu pieptul dezgolit/ și pletele în vânt// a p o c a l i p s a”. Vasăzică: ultimul cititor de pe Terra îi mulțumește autorului, care este penultimul pământean; cei doi ar vrea să salveze specia de la extincție, prin comunicare - împărtășire. (Dar, hai să-ți spun și eu părerea mea, dragă poete: noi poeții nu salvăm nimic, pentru că suntem doar interpreți ai marii Creații. Iar aserțiunea ta, în legătură cu: „PRIN

oare nu așa trebuie să fie un poet adevărat? Titlul, interesant, persuasiv, se întemeiază pe o sentință a misticului Meister Eckhart, părănd mai degrabă un joc de cuvinte: „Ochiul cu care-L văd pe Dumnezeu este același ochi cu care Dumnezeu mă vede.” Poemele seamănă cu niște sentințe gnostice mai dezvoltate, autorul arătându-se interesat de cunoaștere, fiindcă-l citează pe George Steiner, sau pe fizicianul în vogă Hawking (despre care tratează și Kocsis în poemul *Fizică*). Este inițiat în *Știința îngerilor* - poem pe care-l cităm integral, părăndu-ni-se interesant: „O tăcere dulce/ înfiorătoare/ trage de mine/ cum altădată

dimensiuni: de la poezia clasică la cea contemporană, haiku, haikai, poeme zen etc.); dar și dramaturg, critic etc. Apreciat pe alte meleaguri (probabil) mai mult decât în țară, Ș.C. a început să se bucure totuși, recent, de o creștere a cotei valorice. Apreciem, la cartea de 235 de pagini a „împrișinării”, un cuprins atât de... cuprinzător că se întinde pe 13 pagini, titlurilor în sine ale poemelor adăugându-li-se o listă cu versul liminar al fiecărui poem. Spicuim și noi din Catalogul Rodierului: I. Acum și întotdeauna, binecuvântata rodire a teilor; II. Amărăciunea poetului, când întârzie printre cărți; V. Biografii de cuvinte ingenuncheate... VII. Controverse cu poezia... X. După un secret desen de Botticelli... etc. (Dacă ar fi să cităm și versurile liminare, am avea un poem-rezumat al cărții. Dar, deși este epoca lor, ne ferim de rezumate, chiar și poetice, îndemnând cititorul la o lectură integrală.) Deși scris în prozodie clasică, autorul fiind un eminent filolog, volumul în discuție este presărat cu elemente benefic postmoderne, Poezia fiind unul din actanții lirici: „Fac dragoste cu muza poeziei/ Puștoaică savuroasă-în felul ei”; „Cred unii, poezie, cum că ești/ În cer și pe pământ împărăție/ Lui Dumnezeu...”; „Dincolo de nepoțiile deschise/ Ale caligrafiilor cerești/ Te-a scris Necineva și-încă te scrie/ Într-o astral dermestică grafie”. Cartea este prefațată de Aureliu Goci: *Șerban Codrin, Clasicizare și experiment în discursul poetic*. Mulțumim poetului pentru dedicație: el însuși face parte din puținii eroi rămași pe metereze acum, când „cetatea cărții oricum se clatină”...

Kocsis Francisko, Oțet de furnici, Ed. Ardealul, Tg. Mureș, 2016

Avem în mână (și „ce-i în mână nu-i minciună”) un volum de 130 de pagini de poezie adevărată, un titlu incitant la lectură. În cuprins descoperim patru cicluri, inegale ca lungime: 1. Poeme patriotice (!), 2. Lucruri mărunte, copilărești, 3. Lucruri și mai mărunte, necopilărești, și 4. Îmbrățișări - cel mai lung fiind al treilea. Sunt poeme în proză, tipărite rând la rând, fără ca acest obicei să afecteze prea mult lirismul intrinsec, pătruns de o limpiditate uimitoare și de un extraordinar simț al limbii. Se pare că poetul mureșean a ajuns la vârsta rememorărilor nostalgice, că prea des și cu miez își amintește de copilărie, poemele fiind un soi de rapoarte ale sincerității sinelui ascuns, copilul tănuț în sufletul fiecărui adult (căci, ce este poetul altceva decât un copil deghizat - un adult refuzat?...). *Lampa de petrol* a Copilăriei

- nu nepărat înjurând-o, cum fac alții, care resping aprioric poezia zis patriotică: în poemul liminar *Draga mea*, poetul i se adresează patriei („draga mea, draga mea țară, dragă...”) ca unei iubite pe care o încântă („ești frumoasă, ești dumnezeiesc de frumoasă”); dar o mai și ceartă - o beșteleşte când merită! - așa, ca între consorți...

Ionuț Caragea, Mesaj către ultimul om de pe pământ, Ed. Fides, 2016

Cultivând poeziedenuanță SF, orădeanul - scriitor internațional - Ionuț Caragea este un *Mesager al ordinii transcendente* (- titlul prefeței semnate de dna profesoară Maria-Ana Tupan). De altfel, prefațatoarea identifică și modelul cărții, în viziunea apocaliptică din 1805 a francezului J.B. Cousin de Grainville, *Le Derniere Homme*. Apariție cu nr. 61 a Colecției Eidos a editurii europene (din Iași, RO, UE) - Fides, cartea de 160 de pagini a lui I.C. apare sub sigla „Printed in EU”. Volumul este destul de elegant: imaginea apocaliptică de pe copertă are suprapusă fotografia autorului la 40 de ani (dar pe coperta interioară nu apare localitatea și anul: văd că unele edituri nu mai catadicesc să-și treacă aici nici sigla firmei!). Dna Tupan evocă toposul „ultimului om” în filosofia politică actuală, cu referire la F. Fukuyama, S. Huntington și J. Derrida. (Am îndrăzni să menționăm și noi aici mesajul piesei lui E. Ionescu, *Rinocerii*: dacă toți oamenii s-ar transforma la un moment dat în draci sau rinoceri, tu să rămâi om!) Desigur că scenariile apocaliptice se țin și se derulează pe fondul decăderii generale a lumii actuale, dar credem că un asemenea scenariu trebuie să plece obligatoriu de la Apocalipsa biblică a lui Ioan. Și iarăși mă simt îndemnat să evoc un moment semnificativ: „Cultura”, în seria ei grafică, a făcut odată un număr special despre apocalipsa reflectată în toate domeniile: cultură, societate, arte, film etc. S-au emis păreri docte, interesante și (supra) specializate, însă nimeni nu șoptea o vorbă despre adevăratul Apocalips; cele tratate fiind în fapt preziceri și posibile efecte ale lui. Ionuț Caragea încearcă să ne aducă Apocalipsa în casă - vrea să ne-o pună, prin volumul de față - pe masă, reușind s-o... domesticească (deși este vorba, desigur, despre o apocalipsă poetică, mergând într-un artistic răspăr cu cea canonică). Poemul lui curge frumos, chiar armonios, și nici de sens nu duce lipsă, ca altele care doar sună bine „din coadă”. *Poemul meu de azi* (al poetului, vasăzică) este un poem ca un cântec suav - un poem ca un râu - un poem ca un soare... „un poem ca un Dumnezeu/

POET DUMNEZEU/ REINVENTEAZĂ/ LUMEA”, din poema Clavius, este validă numai în plan artistic.)

Victoria Milescu, Deriva sentimentelor, Editura Beta, 2016

Acum, când se vorbește intens despre *deriva* continentelor, colega din urbea lui M. Sebastian (prin naștere) sesizează subtil că, probabil pe acest fond, există și o derivă a sentimentelor omeneste. Prefața care gardează volumul - semnată de profesorul Nicolae Georgescu: *Poezia ca pătrundere în cauze* - chiar explică etimologia cuvântului, ca venind de la râu/ riviș, semnificând o debordare, transgresare a malurilor. Iar V.M. este, într-adevăr (și) o poetă a ploii, a unor imagini grăitoare care curg în cascadă. Ea „combate” despre singurătatea poetului (*Poeților noștri*), farmecul uitat al poeziei: „Scriu cu bucurie despre tristețe/... scriu cu bucurie despre plecarea verii/ în mijlocul petrecerii...”. Și, firesc, despre amăgirile timpului călător. Sunt prea multe de spus în domeniu (despre Derivă ca universală curgere a timpului, vieții, sentimentelor - „domeniul” fiind cel al poeziei *nepoatei de spătar* V.M.!). Ne oprim la aceste versuri antologice din poemul *Acolo unde...*: „telefonul sună în gol pe fundul oceanului/ marile vapoare nu se apropie prea mult de mine.” Dar despre poezia Victoriei Milescu s-au pronunțat mai bine de-o jumătate de pagină de referenți, printre care poeți importanți, pe care probabil i-a și cunoscut: Gh. Tomozei, Cezar Ivănescu, Radu Cârnelci, C-tin Abăluță, Gh. Istrate, cât și mulți critici, prozatori și jurnaliști culturali. Răzvrătirea pe care o decriptează în poezia dumisale marele critic și istoric Romul Munteanu se convertește „dorința de a schimba cursul nefiresc al lumii” de azi (Ioan Tepelea). E bine să te informezi când ai în față un volum de versuri (150 de pagini, cel în discuție), dar tot la fel de bine este să te „documentezi” pe cont propriu. Cartea este și frumos prezentată, copertă sugestivă, ilustrații excelente, deși cam puține (felicități, Lavinia Dima!); ne-a plăcut ideea de a grafia pe clapetele copertii un poem reprezentativ.

George Luca, Ochiul cu care Dumnezeu mă vede, Editura Timpul, Iași, 2016

Placheta despre care facem vorbire are un titlu mai lung (probabil că autorul s-ar supăra dacă n-am cita și subtitlul: „datornic în lăuntru nemicului/ poezioare și alte diversivni: 2005-2016”). La prima vedere se pare că ne aflăm în fața unui autor ciudat - cum sunt toți poeții... - dar

trăgea de mine/ muza confuză/ despuiată/ asta-i forma adevărată a/ triumfului.” Dar se pare că, măria-sa **muza confuză** îi mai joacă din când poetului și câte-o festă (sau... recenzentul e bătut în cap!); n-am înțeles - în poemul mai lung și ironic-postmodernist *Locuințe* - care este rolul și de ce „ar trebui să știu (eu, cititorul...) ce chirie plătea mătușa Filotica”...? Și, pentru că „desfrânată cum e ea, poezia a ajuns proprietatea maimuțelor” - hai să vedem și câte-o **poezioară**, dacă tot este menționat cuvântul în titlul cărții: „Într-o pungă de plastic incoloră și/ de mărimea unei cărți/ sau măcar în care încap/ faimosul discurs al lui Demonstene/ despre cunună/ îmi încap răsuflarea.” Poeziara datează din 1974, când *domnul poet*, „laș, escroc și puturos”, dar care „pozează în sfânt/ și excelează în beție/ și zice că scrie poezie” (*Poze*), parcă scria bazându-se cu mai multă putere pe cuvânt.

Gheorghe Simion, Canonul Iubirii, Ed. Princes Multimedia, Iași, 2017

Pentru oricine aruncă o privire peste fișa biobibliografică a autorului este clar ca *bonjour* că el este *Fiul Agapiei* (volum de poeme, 2015). Iar ca dovadă că **Dumnezeu citește în cartea vieții** (meditații și reflecții, 2014) stă faptul că mai toată viața poetului-eseist se învârteste în jurul Mănăstirii Agapia din jud. Neamț - și a localității aferente: acolo face primii ani de școală, acolo se întoarce profesor (de franceză... Un singur lucru nu transpare cu destulă claritate din fișa publicată pe clapeta primei coperte: legăturile cu Franța). Cartea pe care o avem în mână începe ferm, fără alte preliminare: începe, cum se și cade, cu poemul *Început*: „A scrie părăsit la marginea marginii/ unde nu se mai zărește nimic uman/... făcând să plesnească muguri plăpânzi/... A scrie la capătul puterii/ așternându-ți sufletul/ sub pașii grei ai trecătorilor/ suportând lacrimile de ceară/... A scrie în zori după nopți furate/ când nici timp nu mai trece/ cu tine cu tot/ aruncat în abisul așteptării/ am rămas copil fără copilărie.” Volumul de 215 pagini al lui G.S. este împărțit în trei „VIA”: I. Via Terra, II. Via Precaria, III. Via Sacra. Cum era probabil de așteptat (și cum primele două se cam suprapun ca sens), ne-am concentrat atenția asupra celei de-a treia *Căi*: poeme ca *Ultimul cuvânt de pe cruce*, *Sabia Duhului*, *Înviere*, *Mireasă a Lumii* (dar și altele ca *În curînd vine Mirele*, din al doilea ciclu) ni-l recomandă pe G.S. ca pe un autentic poet religios care a trăit o viață de om în vecinătatea Sacrului. Un (con)frate al nostru, așadar.